

Margit Mutso: Tallinna linnahallis on ruumi isegi rohkem kui ooperiteatril ja filharmoonial vaja

Arhitektuurimaastikul on aasta 2023 üks põletavamaid küsimusi – kuhu ehitada ooperi ja balletiteater? Tahe teatri ehitamiseks on, rahagi on eraldatud, aga vaidlus asukoha üle kogub alles tuure, kinnitas Margit Mutso arhitektuurikommentaaris.

Estoonlased on kindla rindena selle poolt, et rahvusoper ja ballett peavad jääma sinna, kus nad täna on – 1913. aastal ehitatud Estonia teatrisse. Sest asukoht on hea, eestlased on sellega harjunud ja majal on tugev sümboolne väärtus. On vaid üks probleem – siinsed saalid ei sobi ei ooperi ega balleti esitamiseks, siin on vilets akustika, puudub taga- ja külglavade süsteem, orkestriauk on väike, ei ole võimalik luua suurt kompositsiooni, tantsijad tantsivad nõ enda alla ja küllastajate autodele parkimisvõimalus puudub. Tagatipuks on maja muinsuskaitstjate range järelvalve all.

Estoonlased leiavad, et hea mõte on pookida õige suurusega lavasüsteem uue saali ja abiruumidega Estonia külge, selle nõ tagaaeda. Seejuures nähakse lisandust mahukamana kui on olemasolev teatrihoone, samas idenditeet peaks jääma ikka vana maja kanda.

Elegantne juurdeehitus vanale hoonele ei pruugi olla halb lahendus, vastupidi – see võib majale väärtust lisadagi. Aga pilt, mis on võimaliku juurdeehituse mahu kirjeldajana avalikkuse ette jõudnud, seda lootust ei süvenda. Kõrvalpaiknevast draamateatrist oma kaks korda mahukam tugevasti Estonia Pärnu maantee poolse külje vastu litsutud massiiv, mis üle vana maja katuste kõrgub, ei mõju kaugeltki taktitundeliselt. See ei lähe kohe mitte, on muinsuskaitstjad kindlad ja ka arhitektide liit noogutab kaasa.

Väidetavalt on teatril minimaalselt vaja 20 000 ruutmeetrit lisapinda. Kust selline number on tekkinud, avalikest materjalidest ei selgu.

Küll on aga välja öeldud, et uut saali ei kavandata palju suuremana kui on olemasolev – praegu mahutab teatrisaal koos

kultuur.err.ee

Eesti Draamateater
Estonia teater
Teater

rõdudega 800 inimest, uus peaks olema 1100 külastajale. Uus lava koos taga- ja külglavadega plaanitakse teha suurem kui saal, vaja on ka abiruume ja hajumisruumi, aga see kõik peaks ikka ära mahtuma poole väiksema pinna peale. Seda enam, et kaks maja saaks panna koos tööle ja näiteks osa publikuala jagada saalide vahel. Mahutada osa hajumisalast näiteks kontserdisaali ja teatrisaali vahele väikestesse saalidesse. Vähemalt üheksa korda annab siin mõõta küll ja kui eesmärk on jääda oma ajaloolisele kohale, siis tuleb leida säästlikum lahend.

Aga võib-olla tõesti ei piisa nüüdisaegsele rahvusooperile ja balletile väiksemast mahust kui 40 000 ruutmeetrit – selline number on ajakirjandusest läbi käinud.

31. jaanuari Postimehes pakub arhitekt Mihkel Tüür, et uueks teatrimajaks võiks ümber ehitada linnahalli. Väga loogiline – meil on olemas teater, kes vajab ruumi ja meil on võimas saal-ehitis, mis ootab pikisilmi uut funktsiooni.

Mõte viia ooper ja ballett linnahalli pole kaugeltki mitte uus ning selle mõtte hindamiseks on toodud kohale mitmeid eksperte.

2020. aastal tegi arhitekt Villem Tomiste linnahallile ruumianalüüsi ning mahutas sinna nii ooperiteatri, Tallinna Filharmoonia kui ka konverentsikeskuse. Kuna konverentsiturism pole enam moes, siis on linnahallis ruumi rohkem kui ooperiteatril ja filharmoonial vaja. Sinna võiksid kolida ka näiteks ERSO, Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum ja teiste teiste muuseumite osakonnad, sinna mahuksid vabalt ära proovisaalid, black-box'id jne. Tekiks võimas kultuuri kandev megastruktuur. Ümber maja võiks olla ooperipark ja ka autodele jagub ruumi.

Linnahall on muinsuskaitse all, kuid järjest kõvemini on hakanud kostuma ärimeeste hääl, et see monstrum tuleks lammutada. Magus krunt tekitab pavlovi refleksi ja ka aeg pureb halli halastamatult.

Kui tervest nõukogude perioodist tuleks säilitamiseks välja valida üks ja ainumas ehitis, siis – ma usun – jätaks enamus arhitekte alles justnimelt linnahalli. Selle säilimise nimel oldaks ilmselt valmis loobuma ka mõttest luua Tallinna uus arhitektuurimaamärk – merele avanev ooperiteater.

Ilus oleks ju mõelda, et oper päästab vana väärika arhitektuuriteose.

Toimetaja:

Kaspar Viilup